

การค้ามนุษย์ในประเทศไทย

Human trafficking in Thailand

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ ยะหะกร

สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

sarayudth.yah@stou.ac.th

บทคัดย่อ

การค้ามนุษย์นับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญสำหรับสังคมไทยและสังคมโลก เนื่องจากการค้ามนุษย์ถือเป็นการกระทำที่ละเมิดสิทธิความเป็นมนุษย์ ซึ่งถือเป็นประเด็นหลักที่สังคมโลกให้ความสำคัญ อีกทั้งการค้ามนุษย์ยังถือเป็นอาชญากรรมระหว่างประเทศ จึงเป็นปัญหาที่ทุกประเทศ รวมทั้งประเทศไทยต้องให้ความสำคัญและร่วมกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว ประเทศไทย ได้รับผลกระทบโดยตรงจากปัญหาการค้ามนุษย์ โดยไทยถูกจัดให้อยู่ในระดับ Tier 3 จึงถือว่าเป็นประเทศที่มีสถานการณ์การค้ามนุษย์ในระดับเลวร้ายที่สุด

คำสำคัญ: การค้ามนุษย์ อาชญากรรมระหว่างประเทศ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิมนุษยชน

Abstract

Human trafficking is a serious problem for the Thai society and all over the world. Since because human trafficking is a crime that harm on the human right, it becomes the main issue in the world. The human trafficking is also regarded as an international crime, it is a serious problem that every country including Thailand should put cooperate to solve the problem. And right now, Thailand has been kept in Tier 3 level and considered as one of the worst effected country.

Keywords: Humans trafficking, International crime, Human dignity, Human rights

บทนำ

ปัญหาการค้ามนุษย์ ถือเป็นภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่ (Non-Traditional Security) และกำลังเป็นประเด็นที่หลายประเทศทั่วโลกให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการกระทำที่ลดทอนศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นมนุษย์ อีกทั้งยังเป็นต้นเหตุนำไปสู่ปัญหาอื่นๆ ตามมา เช่น ปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด การลักลอบเข้าเมือง การค้าประเวณี (วารสารไทยคู่ฟ้า, 2558, น. 9) และที่สำคัญในกฎหมายสิทธิมนุษยชนถือว่าการค้ามนุษย์เป็นอาชญากรรมระหว่างประเทศ จึงเป็นปัญหาที่นานาประเทศให้ความสนใจ

การค้ามนุษย์จึงเป็นเรื่องที่สมควรทำความเข้าใจและใส่ใจประเด็นต่างๆ ในที่นี้จึงขอกล่าวถึงรายละเอียดของการค้ามนุษย์ ในประเด็นต่างๆ ตั้งแต่ความหมาย รูปแบบ ความเป็นมา ผลกระทบ และแนวทางแก้ไขการค้ามนุษย์ ดังนี้

ความหมายของการค้ามนุษย์

การค้ามนุษย์ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Trafficking in person ซึ่งมีผู้ให้คำอธิบายไว้มากมาย เช่น การค้ามนุษย์เป็นการก่ออาชญากรรมโดยการถือเอามนุษย์เป็นสินค้าในการซื้อขายแลกเปลี่ยนเป็นผลประโยชน์ของคนหรือองค์กรอาชญากรรมนับเป็นการค้าทาสรูปแบบใหม่ที่อาศัยความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสถานการณ์ความไม่มั่นคงในชีวิตและทรัพย์สินของคนกลุ่มเสี่ยง เช่น ผู้ยากไร้ ชนกลุ่มน้อย ชนพื้นเมือง เด็ก และสตรี มาแสวงหาประโยชน์ทางเศรษฐกิจ เช่น การบังคับให้ค้าประเวณี หรือบังคับแรงงาน (คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน 2555, น.165)

ส่วนในมาตรา 6 ของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 ได้ระบุไว้ว่า

“ผู้ใดแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ จากการกระทำกรอย่างหนึ่งอย่างใดต่อไปนี้ ถือว่า ผู้นั้นกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์

(1) เป็นธุระจัดหา ซื้อ ขาย จำหน่าย พามาจากหรือส่ง ไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยวกักขัง จัดให้อยู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งบุคคลใด โดยข่มขู่ ใช้กำลังบังคับ ลักพาตัว น้อฉล หลอกลวง ใช้อำนาจโดยมิชอบ หรือ โดยให้เงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่นแก่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลบุคคลนั้น เพื่อให้ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลให้ความยินยอมแก่ผู้กระทำความผิดในการแสวงหาประโยชน์จากบุคคลที่ตนดูแล หรือ

(2) เป็นธุระจัดหา ซื้อ ขาย จำหน่าย พามาจากหรือส่ง ไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยวกักขังจัดให้อยู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งเด็ก”

แต่ความหมายที่เป็นที่ยอมรับมากที่สุดของการค้ามนุษย์ได้แก่ ความหมายที่บัญญัติไว้ในพิธีสาร Palermo (พิธีสารPalermo คือ อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติและพิธีสารแนบท้ายสองฉบับได้รับการลงนามโดย 120 ประเทศจาก 148 ประเทศที่เข้าร่วมประชุมที่ปาเลอโมประเทศอิตาลี เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2543) ที่ได้ให้ความหมายไว้ว่า การค้ามนุษย์ หมายถึง การจัดหา ขนส่ง โยกย้าย ให้ที่พักพิง หรือรับบุคคล ด้วยการขู่ หรือใช้กำลังหรือรูปแบบอื่นๆของการบังคับ การลักพา น้อฉล หลอกลวง หรือใช้อำนาจในทางที่ผิด หรือทำให้ได้รับบาดเจ็บ การให้หรือรับเงินหรือผลประโยชน์ต่อบุคคลที่ทำการควบคุมบุคคลอื่น เพื่อแสวงหาประโยชน์แก่ตน ซึ่งหมายรวมถึงการแสวงหาประโยชน์จากผู้อื่นในการเป็นโสเภณี หรือรูปแบบอื่นของการแสวงหาประโยชน์ทางเพศ แรงงานหรือการบริการที่ถูกบังคับการเป็นทาสหรือการอื่นใดที่คล้ายกับการเป็นทาสหรือการเคลื่อนย้ายอวัยวะใดๆของร่างกายหากกระทำต่อเด็ก ซึ่งหมายถึง บุคคลอายุต่ำกว่า 18 ปี แม้ไม่ใช้วิธีต้องห้ามดังกล่าว ก็ถือเป็นความผิดการค้ามนุษย์

จากความหมายของการค้ามนุษย์ ดังกล่าวข้างต้นแล้ว พอสรุปได้ว่า การค้ามนุษย์เป็นกระบวนการหรือการจัดการเพื่อการค้า จัดส่งหรือ การบังคับ ข่มขู่ จับตัว หรือหลอกลวง โดยที่บุคคลเหล่านั้นไม่เต็ม

ใจ ซึ่งถือเป็นผู้เสียหาย ควรได้รับการดูแล ช่วยเหลือ ซึ่งแตกต่างจากคำว่า แรงงานย้ายถิ่น(Migrants Workers) ซึ่ง หมายถึง กลุ่มคนที่เข้ามาทำงานอย่างถูกกฎหมาย ส่วนค่าตอบแทนและสวัสดิการขึ้นกับการตกลงหรือข้อสัญญา

และคำว่า การลักลอบเข้าเมือง (Smuggling) ซึ่ง หมายถึง กระบวนการหรือการหลบหนีลักขอลเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย โดยความยินยอมและสมัครใจของแรงงาน (Illegal entry of a person) โดยแรงงานมีการว่าจ้างนายหน้าจัดการให้

รูปแบบการค้ำมนุษย์

รูปแบบการค้ำมนุษย์ในปัจจุบันสามารถแบ่งได้ ดังนี้ (แสงจันทร์ มาน้อย, 2557, น. 4)

1. ค้ำมนุษย์รูปแบบที่พบเห็นเป็นประจำ เช่น การค้าบริการทางเพศ ซึ่งพบเห็นบ่อยมาก เหลืออาจอยู่ในภาระจำยอมหรือถูกบังคับขู่เข็ญให้ขายบริการทางเพศ
2. ค้ำมนุษย์เพื่อใช้แรงงานเยี่ยงทาส เหลือจำนวนมากที่ทำงานในสวน ฟาร์ม บ้าน โรงงาน ต้องทำงานหนัก ไม่ได้รับการพักผ่อน ถูกทารุณ ฯลฯ
3. ค้ำมนุษย์เพื่อการแต่งงาน ปรากฏในรูปแบบของการจัดหาคู่เพื่อการรับจ้างแต่งงาน มีนายหน้าสืบเสาะหาหญิงเพื่อแต่งงานกับชายที่ไม่รู้จัก หลังจากแต่งงานหญิงจำนวนหนึ่งกลายเป็นเมียทาส อยู่ในสถานการณ์ที่เลวร้ายในเรื่องเพศ ถูกบังคับให้ขายบริการทางเพศ
4. ค้ำมนุษย์เพื่อการขอทาน ซึ่งเป็นรูปแบบที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยนายหน้าติดต่อพาเด็ก คนชรา คนพิการ เดินทางออกจากบ้านเกิดไปขอทานในเมืองใหญ่ทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งเหลือจะถูก บังคับให้ขอทาน
5. ค้ำมนุษย์เพื่อการทำผิดกฎหมาย ซึ่งเหลือมักเป็นเด็กที่พบเห็น คือ การนำเด็กไปเป็น เครื่องมือในการส่งยาเสพติดให้กับผู้ค้ารายย่อย

ความเป็นมาของการค้ำมนุษย์ในประเทศไทย

ในประเทศไทย หลักฐานการค้ำมนุษย์ปรากฏในลักษณะของการค้าทาส (ได้แก่ กฎหมายลักษณะทาส พ.ศ.2191 ซึ่งได้แบ่งทาส ออก7 ประเภท คือ ทาสสินไถ่ ทาสในเรือนเบี้ย ทาสที่บิดามารดาทำให้ลูกของตน ทาสท่านให้ ทาสที่ได้มาโดยการช่วยเหลือให้พ้นจากโทษปรับ ทาสที่ได้มาโดยการช่วยให้พ้นจากความอดอยาก และทาสเชลย) และการค้าประเวณี ตั้งแต่ในสมัยกรุงศรีอยุธยา ซึ่งกฎหมายที่บังคับใช้ในยุคนั้น อาทิ พระไอยการลักษณะลักพา พ.ศ.1901 พระไอยการลักษณะฝัวเมีย พ.ศ.1904 ทำให้พอสรุปได้ว่าหญิงที่ค้าประเวณีนั้น พัฒนามาจากการเป็นนางทาส โดยนายทาสจะบังคับให้นางทาสค้าประเวณีกับบุคคลใดก็ได้ ต่อมาหลังการเลิกทาสในสมัยรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ได้มีการอพยพหญิงต่างด้าวจำนวนมาก โดยเฉพาะหญิงชาวจีนเพื่อเข้ามาค้าประเวณีในประเทศไทย ทำให้เกิดปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ จนรัฐบาลต้องออกพระราชบัญญัติสัญจรโรค ร.ศ. 127 (พ.ศ. 2452) นโยบายดังกล่าวส่งผลทำให้เกิดอาชีพ

ค้าประเวณีมากยิ่งขึ้น เพราะถือว่าเป็นการยอมรับอาชีพค้าประเวณีทั้งจากรัฐและสังคมโดยปริยาย เนื่องจากมีมาตรการกำหนดให้มีการขึ้นทะเบียนผู้ค้าประเวณีด้วยการตรวจรักษา และควบคุมโรคติดต่อ ซึ่งในขณะนั้น อาชีพดังกล่าวผูกขาดอยู่กับกลุ่มธุรกิจชาวจีนและทำรายได้มหาศาลให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจหญิงค้าประเวณี (อำนาจ เนตยสุภา, 2552, น.13)

จนกระทั่งปัจจุบันการค้ามนุษย์มีลักษณะที่หลากหลายรูปแบบ เช่น การบังคับค้าประเวณี การบังคับเพื่อธุรกิจทางเพศอื่น การบังคับใช้แรงงาน (ประมง) การบังคับขอทาน และมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น

รัฐบาลไทยจึงต้องประกาศให้การแก้ไขปัญหา “การค้ามนุษย์” เป็นวาระแห่งชาติ เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม 2547 โดยมุ่งหวังให้มีการขจัดปัญหาการค้ามนุษย์ให้หมดสิ้นไป ซึ่งสาเหตุสำคัญที่ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญกับปัญหาการค้ามนุษย์ ก็คือ (จริยวรรณ พุทธานุกฤษ์และคณะ, 2550, น. 20-21)

1. ความพยายามผลักดันขององค์กรเอกชนไทยและองค์กรเอกชนระหว่างประเทศ

2. กระแสกดดันจากนานาประเทศ ที่อ้างว่า ประเทศไทยเป็นแหล่งแสวงหาประโยชน์มิชอบจากการค้าเด็กและผู้หญิง ที่ประเทศไทยตกอยู่ใน 3 สถานะ คือ สถานะที่หนึ่งเป็นประเทศต้นทางที่ส่งเด็กและผู้หญิงไปค้าทั้งในภูมิภาคและนอกภูมิภาค สถานะที่สองเป็นประเทศทางผ่าน คือ เป็นผู้รับเด็กและผู้หญิงจากประเทศอื่น ทั้งในภูมิภาคและนอกภูมิภาคเข้ามาและผ่าน ไปประเทศอื่น และสถานะที่สาม เป็นประเทศปลายทาง คือ นำเด็กและผู้หญิงจากที่ต่างๆ มาค้าบริการทางเพศในประเทศไทย

3. เนื่องจากประเทศสหรัฐอเมริกาประกาศใช้กฎหมายคุ้มครองผู้ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์ เมื่อปีพ.ศ. 2543 (The Trafficking Victims Protection Act (TVPA) of 2000) โดยประเมินสถานการณ์แก้ไขปัญหาดังกล่าวตามมาตรฐานขั้นต่ำในการยุติการค้ามนุษย์ของประเทศต่างๆ และมีการจัดระดับ ดังนี้

ระดับ 1 (Tier 1) คือ ประเทศที่ปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นต่ำอย่างเต็มที่

ระดับ 2 (Tier 2) คือ ประเทศที่ยังไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นต่ำอย่างเต็มที่แต่มีความพยายามที่จะปฏิบัติ

ระดับ 3 (Tier 3) คือ ประเทศที่ยังไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นต่ำอย่างเต็มที่และไม่มีความพยายามใดๆ ในการที่จะปฏิบัติตาม

ซึ่งมาตรฐานขั้นต่ำที่สหรัฐอเมริกาคำหนดไว้ มีดังนี้

- 1) รัฐบาลควรห้ามมิให้มีการค้ามนุษย์และควรลงโทษพฤติกรรมการค้ามนุษย์
- 2) ควรกำหนดบทลงโทษที่รุนแรง กรณีเหยื่อของการค้ามนุษย์เพื่อการบริการทางเพศ
- 3) การกระทำที่เจตนาเพื่อการค้ามนุษย์ให้รูปแบบที่ร้ายแรง ควรมีบทลงโทษที่เข้มงวดและรุนแรงพอที่จะยับยั้งไม่ให้มีการค้ามนุษย์อีกในอนาคต
- 4) รัฐบาลควรใช้และคงไว้ซึ่งความพยายามอย่างจริงจัง

สถานการณ์การค้ามนุษย์ในประเทศไทย

สำหรับประเทศไทยตามรายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ ประจำปี 2014 (Trafficking in Person Report 2014, p. 372) ได้จัดให้ประเทศไทยอยู่ในระดับ Tier 3 ซึ่งก็หมายความว่า ประเทศไทยเป็นประเทศที่ยังไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นต่ำอย่างเต็มที่และไม่มี ความพยายามใดๆ ในการที่จะปฏิบัติตาม หรือเป็นประเทศที่มีสถานการณ์การค้ามนุษย์ในระดับเลวร้ายที่สุด หลังจากติดอยู่ในกลุ่ม Tier 2 Watch List มานานถึง 4 ปี ติดต่อกัน

จากสถิติการดำเนินคดีในปี พ.ศ.2557 พบว่า ประเทศไทยยังคงมีสถานะประเทศต้นทาง ปลายทาง และทางผ่านของการค้ามนุษย์ โดยมีผู้เสียหายในคดีการค้ามนุษย์ รวม 595 คน เป็นคนไทย 274 คน ลาว 108 คน เมียนมา 83 คน กัมพูชา 29 คน สัญชาติอื่น 101 คน โดยผู้เสียหายที่ถูกแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณีส่วนใหญ่เป็นคนไทย ผู้เสียหายที่ถูกแสวงหาประโยชน์จากการบังคับใช้แรงงาน ส่วนใหญ่เป็นคนเมียนมา

ผู้เสียหายจากการนำคนมาขอทานส่วนใหญ่เป็นชาวกัมพูชาและผู้เสียหายส่วนใหญ่อยู่ต่ำกว่า 18 ปี (สถานทูตสหรัฐอเมริกา, 2557, น.3)

จากสภาพการณ์ดังกล่าวทำให้ในเดือนกรกฎาคม 2558 ประเทศไทยยังคงถูกจัดให้อยู่ในระดับ Tier 3 ซึ่งเป็นกลุ่มประเทศที่มีสถานการณ์การค้ามนุษย์ระดับเลวร้ายที่สุดต่อไปอีก (Trafficking in Person Report 2015, P.330)

ผลกระทบของการค้ามนุษย์ที่มีต่อประเทศไทย

จากการที่ประเทศไทยถูกลดระดับสถานการณ์การค้ามนุษย์จาก Tier 2 ลงมา Tier 3 ย่อมส่งผลกระทบต่อประเทศไทยอย่างน้อย 2 ประการ (โชติกา ชุ่มมี, 2558, ออนไลน์)

ประการแรก ภาพรวมการค้าระหว่างไทยกับสหรัฐฯ โดยเฉพาะการส่งออกสินค้าประมง เช่น กุ้ง และทูน่า การถูกจัดให้อยู่ในกลุ่ม Tier 3 เป็นการเปิดทางไปสู่การใช้มาตรการการคว่ำบาตรทางการค้าจากรัฐบาลสหรัฐฯ ต่อไป โดยสหรัฐฯ จะทำการพิจารณาเกี่ยวกับการคว่ำบาตรไทยภายใน 90 วัน นับจากวันที่ถูกปรับลดอันดับ ซึ่งหากไทยถูกคว่ำบาตรจริงก็จะส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมประมง อุตสาหกรรมอาหารแช่แข็ง และอุตสาหกรรมกุ้งค่อนข้างมาก เนื่องจากสหรัฐฯ เป็นตลาดส่งออกหลักของสินค้ากุ้งและทูน่าจากไทย (share 40% และ 20% ตามลำดับ) รวมทั้งยังมีผลในเชิงจิตวิทยาที่ประเทศคู่แข่งทางการค้าจะนำไปขยายผลเพื่อโจมตีอุตสาหกรรมการค้าของไทยว่ามีการค้ามนุษย์ ใช้แรงงานเด็ก และแรงงานบังคับต่อไป

ประการที่สอง เป็นสิ่งที่ทำลายภาพพจน์ของไทยในเวทีโลก และอาจมีผลกระทบต่อแนวโน้มการลงทุน และการระงับความช่วยเหลือในด้านต่างๆ แม้ว่าปัจจุบันสหรัฐฯ จะยังไม่มีมาตรการคว่ำบาตรทางการค้ากับกลุ่มประเทศที่ถูกจัดให้อยู่ในอันดับต่ำสุดก็ตาม แต่นัยสำคัญของข่าวสารที่ได้ถูกกระจายออกไปแล้ว ได้ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของไทยในเวทีโลก และอาจทำให้บริษัทข้ามชาติบางแห่งทบทวนนโยบายการลงทุนในอุตสาหกรรมที่ถูกกล่าวหาว่ามีการค้ามนุษย์ เช่น อุตสาหกรรมประมง นอกจากนี้ ไทย

ยังอาจสูญเสียความช่วยเหลือจากสหรัฐที่ไม่เกี่ยวข้องกับการค้าและไม่เกี่ยวข้องกับผู้ขายรวม ทั้งอาจถูกสหรัฐฯ คัดค้านไม่ให้ได้รับการให้ความช่วยเหลือจากสถาบันระหว่างประเทศ เช่น กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) และธนาคารโลก เป็นต้น

ประการที่สาม ส่งผลต่อความมั่นคงของประเทศ และปัญหาสังคม เนื่องจากประเทศไทยถูกมองจากนานาประเทศ โดยเฉพาะ สหรัฐฯ ว่า เป็นประเทศที่มีการค้ามนุษย์ ครบทั้ง 3 สถานะ หมายถึง เป็นทั้งประเทศที่เป็นต้นทางของการค้ามนุษย์ เป็นประเทศที่เป็นทางผ่านของการค้ามนุษย์ และเป็นประเทศที่มีการค้ามนุษย์ทำให้มีผู้ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ รวมทั้งกลุ่มขบวนการค้ามนุษย์ ซึ่งเป็นคนหลายชาติพันธุ์ แอบแฝงทำงานอยู่ในประเทศไทย และส่วนใหญ่มีก็จะทำงานในลักษณะที่ผิดกฎหมายและก่ออาชญากรรม ทำให้ยากต่อการตรวจสอบและควบคุม

แนวทางแก้ไขผลกระทบด้านการค้ามนุษย์

การค้ามนุษย์นับเป็นประเด็นที่ส่งผลกระทบไม่เฉพาะต่อประเทศไทยเท่านั้น แต่มีผลกระทบไปทั่วโลก เพราะถือเป็นอาชญากรรมข้ามชาติ ที่ทั่วโลกให้ความสนใจ ไม่ว่าจะเป็น องค์การสหประชาชาติหรือประเทศมหาอำนาจอย่างสหรัฐอเมริกาจึงมีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าว ทั้งในระดับสากลและในประเทศไทย โดยมีการดำเนินการต่างๆ ดังนี้

ในระดับสากล

ได้มีการก่อตั้งองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization หรือ ILO) เมื่อ ค.ศ.1919 (พ.ศ.2462) ซึ่งเป็นหน่วยงานชำนาญพิเศษในระบบของสหประชาชาติที่มีภารกิจเพื่อแสวงความเป็นธรรมทางสังคมและส่งเสริมการทำงานที่มีคุณค่าสำหรับชายและหญิงทุกที่ โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ เพศ มิติหญิงชาย หรือภูมิหลังทางสังคม ILO ทำงานสู่เป้าหมายนี้โดยผสมผสานการกำหนดมาตรฐานต่างๆ เข้ากับการให้ความร่วมมือทางวิชาการและแลกเปลี่ยนข้อมูล

ปัจจุบัน ILO ได้มีอนุสัญญา (อนุสัญญา ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Convention” หมายถึง สนธิสัญญา ระหว่างประเทศ ซึ่งมีผลผูกพันตามกฎหมายหลังจากที่ให้สัตยาบันแล้ว) ทั้งสิ้นจำนวน 188 ฉบับ (ข้อมูล ณ เดือนมกราคม 2551) อนุสัญญามีผลบังคับใช้กับประเทศสมาชิกต่อเมื่อประเทศสมาชิกได้ให้สัตยาบัน อนุสัญญานั้นแล้ว

อย่างไรก็ตามประเทศสมาชิกสามารถพิจารณาเลือกให้สัตยาบันกับอนุสัญญาฉบับใดก็ได้ที่เห็นว่า จะเกิดประโยชน์ต่อสถานการณ์แรงงาน สภาพเศรษฐกิจ และสังคมของตน หลังจากการให้สัตยาบันแล้ว ประเทศดังกล่าวต้องออกกฎหมาย ข้อบังคับ หรือแนวปฏิบัติภายในประเทศให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของ อนุสัญญา และต้องจัดอุปสรรคในการปฏิบัติตามอนุสัญญา ไม่ว่าจะเป็นการยกเลิกกฎหมายหรือแนวปฏิบัติภายในประเทศที่ขัดกับอนุสัญญา

อย่างไรก็ตาม ในบรรดาอนุสัญญาทั้ง 188 ฉบับนี้ มีอนุสัญญาจำนวน 8 ฉบับด้วยกันที่มีความสำคัญ ยิ่ง อันเป็นอนุสัญญาที่ ILO มีนโยบายส่งเสริมและติดตามผลให้ประเทศสมาชิกปฏิบัติให้สอดคล้องกับ

อนุสัญญาทั้ง 8 ฉบับนี้ แม้จะไม่ได้ให้สัตยาบันก็ตาม เนื่องจากเป็นอนุสัญญาที่กำหนดมาตรฐานแรงงานเกี่ยวกับประเด็นหลัก 4 ประการ โดยไม่คำนึงถึงสัญญาหรือสถานะความเป็นผู้ย้ายถิ่น อันได้แก่ (องค์การแรงงานระหว่างประเทศ, 2551, น. 11)

1. เสรีภาพในการสมาคม และการยอมรับสิทธิในการร่วมเจรจาต่อรอง ซึ่งได้แก่ อนุสัญญาฉบับที่ 87 ว่าด้วยว่าด้วยเสรีภาพในการสมาคมและการคุ้มครองสิทธิในการรวมตัว (Freedom of Association and Protection of the Right to Organize) ค.ศ. 1948 และ อนุสัญญาฉบับที่ 98 ว่าด้วยสิทธิในการรวมตัวและการร่วมเจรจาต่อรอง (Right to Organize and Collective Bargaining) ค.ศ. 1949

อนุสัญญาทั้ง 2 ฉบับ ว่าด้วยเสรีภาพในการสมาคมและสิทธิในการรวมตัวและเจรจาต่อรองถือเป็นอนุสัญญาที่เป็นหลักการพื้นฐานด้านสิทธิมนุษยชนที่สำคัญที่สุดหลักการหนึ่งของ ILO

2. การขจัดแรงงานบังคับและการเกณฑ์แรงงานในทุกรูปแบบ ซึ่งได้แก่ อนุสัญญาฉบับที่ 29 ว่าด้วยแรงงานบังคับ (Forced Labour) ค.ศ. 1930 และ อนุสัญญาฉบับที่ 105 ว่าด้วยการยกเลิกแรงงานบังคับ (Abolition of Forced Labour) ค.ศ. 1957

อนุสัญญาทั้ง 2 ฉบับ เกี่ยวข้องกับการดำเนินการระงับการใช้เกณฑ์แรงงานหรือแรงงานบังคับทุกรูปแบบ ภายในระยะเวลาที่สั้นที่สุดเท่าที่จะทำได้

3. การยกเลิกการใช้แรงงานเด็กให้เป็นผล ซึ่งได้แก่ อนุสัญญาฉบับที่ 138 ว่าด้วยอายุขั้นต่ำ (Minimum Age) ค.ศ. 1973 และ อนุสัญญาฉบับที่ 182 ว่าด้วยรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็ก (Worst Forms of Child Labour) ค.ศ. 1999

อนุสัญญาทั้ง 2 ฉบับ เกี่ยวข้องกับการยกเลิกการใช้แรงงานเด็ก และเพิ่มอายุขั้นต่ำในการทำงานให้สูงขึ้น แต่ไม่ควรต่ำกว่า 15 ปี

4. การจัดการเลือกปฏิบัติในการจ้างงานและอาชีพ ซึ่งได้แก่ อนุสัญญาฉบับที่ 100 ว่าด้วยค่าตอบแทนที่เท่าเทียมกัน (Equal Remuneration) ค.ศ. 1951 และ อนุสัญญาฉบับที่ 111 ว่าด้วยการเลือกปฏิบัติ (การจ้างงานและอาชีพ) (Discrimination (Employment and Occupation)) ค.ศ. 1958

อนุสัญญาทั้ง 2 ฉบับ เกี่ยวข้องกับการจัดการเลือกปฏิบัติใดๆ ในการจ้างงาน ส่งเสริมความเสมอภาคของโอกาสและปฏิบัติในการจ้างงานและอาชีพ

ในระดับประเทศ

สำหรับประเทศไทย ก็ได้ให้ความสำคัญกับปัญหาการค้ามนุษย์และได้บรรจุเป็นวาระแห่งชาติ เมื่อปี พ.ศ.2547 โดยมีเนื้อหา ดังนี้

“ประเทศไทยมีความตระหนักว่าการค้ามนุษย์เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรง และได้พยายามดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ โดยดำเนินมาตรการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องและควบคู่กันไป นายกรัฐมนตรีจึงได้ประกาศเจตนารมณ์และนโยบายเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ของประเทศไทยให้เป็นวาระแห่งชาติ ในคราวประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการค้ามนุษย์ เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม

2547 โดยกล่าวว่า 'เหยื่อ คือ เหยื่อ ไม่ใช่อาชญากร และต้องไม่ถูกดำเนินคดี แต่ต้องเยียวยา ฟันฟู เพื่อดูแลเหยื่อจากการค้ามนุษย์ให้กลับคืนสู่สังคมได้ และต้องจัดการอย่างเด็ดขาดกับผู้ค้ามนุษย์ทุกรูปแบบปัญหาการค้ามนุษย์เป็นวาระแห่งชาติ จึงขอความร่วมมือทุกฝ่ายทำอย่างจริงจังและจริงจัง ทุกมิติ ด้วยจิตใจรักเพื่อนมนุษย์ มีเมตตาธรรมต่อกันและกัน'

โดยมีนโยบายดำเนินการโดยเร่งด่วน ดังนี้

1. การเสริมสร้างศักยภาพ (Capacity Building) อย่างจริงจังแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจธรรมชาติปัญหาของผู้ถูกกระทำและอาชญากร เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ ซึ่งต้องอาศัยการฝึกอบรมให้เจ้าหน้าที่ได้รับการพัฒนาและความเข้าใจ และปฏิบัติอย่างถูกวิธี

2. การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร (Intelligence Exchange) ของประเทศต้นทาง ทางผ่าน และปลายทาง โดยมีการสร้างเครือข่ายและทิศทางความร่วมมือให้เกิดขึ้นเพื่อความรวดเร็ว ในการแก้ไขปัญหา

3. การปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ เพื่อให้กฎหมายมีความเป็นปัจจุบัน และสามารถแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ได้อย่างตรงประเด็น โดยจะต้องมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างสม่ำเสมอและจริงจัง ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะต้องทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และทำงานอย่างสุจริต โดยเฉพาะตำรวจจะต้องมีการอบรมอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง

4. การรณรงค์ (Campaign) ให้เห็นสภาพปัญหาอย่างแท้จริง และช่วยเหลือให้ผู้ที่กำลังจะเข้าสู่กระบวนการค้ามนุษย์มีโอกาสและทางเลือกให้หลุดพ้นจากกระบวนการค้ามนุษย์

5. การฟื้นฟูและเยียวยาแก่ผู้ถูกกระทำ (Remedy and Rehabilitation) โดยมีเงินทุนประเดิม 100 ล้านบาท เพื่อดูแลผู้ถูกกระทำจากกระบวนการค้ามนุษย์ และปัญหาสังคมอื่น ๆ โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรเอกชน โดยเงินทุนดังกล่าวจะนำไปใช้ดำเนินการวิวัฒน์พลเมือง

6. มีการปรับเปลี่ยนทัศนคติของคนในสังคมต่อผู้ถูกกระทำ (Stigma) เพื่อให้ผู้ถูกกระทำสามารถกลับเข้าสู่สังคมได้อย่างปกติ

นอกจากนี้ประเทศไทยยังได้ออกพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 ซึ่งเป็นกฎหมายสำหรับบังคับใช้กับความผิดฐานค้ามนุษย์ขึ้นเป็นการเฉพาะ โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ.2551 เป็นต้นมา

จึงทำให้สามารถแก้ไขปัญหาช่องว่างของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ได้ครอบคลุม 3 ด้าน ได้แก่ (บันดาล บัวแดง และคณะ 2556, น. 45)

1. ขยายความเหยื่อหรือผู้เสียหายจากผู้หญิงและเด็ก เป็นบุคคลโดยไม่จำกัดเพศและอายุ

2. กำหนดนิยามคำว่าค้ามนุษย์ไว้อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะรูปแบบการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ที่สอดคล้องและครอบคลุมกับการกระทำผิดที่เกิดขึ้นจริงในสังคม

3. กำหนดให้ผู้กระทำการค้ามนุษย์เป็นขบวนการในลักษณะองค์กรอาชญากรรม มีความผิด แม้สมาชิกองค์กรอาชญากรรมนั้นไม่ได้ลงมือกระทำผิดเอง ซึ่งนับว่าสอดคล้องกับสภาวะไร้พรมแดนของสังคมในปัจจุบัน

ในกฎหมายดังกล่าว ยังมีการแต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เรียกโดยย่อว่า “คณะกรรมการ ปคม.” ประกอบด้วย

1. นายกรัฐมนตรี	เป็น ประธานกรรมการ
2. รองนายกรัฐมนตรี	เป็น รองประธานกรรมการ
3. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม	เป็น กรรมการ
4. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศ	เป็น กรรมการ
5. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	เป็น กรรมการ
6. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	เป็น กรรมการ
7. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย	เป็น กรรมการ
8. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม	เป็น กรรมการ
9. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน	เป็น กรรมการ
10. ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสี่คน (ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งจาก ผู้เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์โดดเด่นเป็นที่ประจักษ์ ด้านการป้องกันการปราบปราม การบำบัดฟื้นฟู และการ ประสานงานระหว่างประเทศเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ไม่ น้อยกว่าเจ็ดปีด้านละหนึ่งคน โดยต้องเป็นภาคเอกชนไม่ น้อยกว่าครึ่งหนึ่งเป็นกรรมการ)	
11. ปลัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	เป็นเลขานุการ
12. ข้าราชการของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง ของมนุษย์ที่ปลัดกระทรวงแต่งตั้งไม่เกินสองคน	เป็นผู้ช่วยเลขานุการ
- โดยคณะกรรมการ ดังกล่าวมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

2. เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือ โครงสร้างของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เพื่อให้การปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในสถานประกอบการ โรงงาน และยานพาหนะ และกำหนดให้สถานประกอบการ โรงงาน และยานพาหนะ ต้องอยู่ภายใต้ของมาตรการดังกล่าว (มาตรา 162/1) แก้ไขเพิ่มเติม

4. กำหนดยุทธศาสตร์และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

5. กำหนดแนวทางและกำกับดูแลการดำเนินงานตามพันธกรณีระหว่างประเทศ ตลอดจนการให้ความร่วมมือและประสานงานกับต่างประเทศเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

6. สั่งการและกำกับดูแลให้มีการศึกษาวิจัยและจัดทำข้อมูลแบบบูรณาการ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

7. วางระเบียบเกี่ยวกับการจดทะเบียนองค์กรเอกชนที่มีวัตถุประสงค์ด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ตลอดจนหลักเกณฑ์ในการช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมขององค์กรดังกล่าว

8. วางระเบียบ โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลังเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การจัดหาผลประโยชน์ และการจัดการกองทุน

9. วางระเบียบเกี่ยวกับการรายงานสถานะการเงินและการจัดการกองทุนเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

10. สั่งการและกำกับดูแลการดำเนินงานของคณะกรรมการ ปกค.(คณะกรรมการประสานและกำกับการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์)

11. ดำเนินการตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

นอกจากมาตรการและแนวทางป้องกันการค้ามนุษย์ที่ประเทศไทยได้ตระหนัก โดยแสดงออกจกมาตรการดังกล่าวข้างต้นแล้ว ประเทศไทยยังได้รับคำแนะนำจากทางการสหรัฐฯ ในการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการปราบปรามการค้ามนุษย์อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนดในพิธีสารว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะสตรีและเด็ก (Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children) ซึ่งเป็นเอกสารแนบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร (United Nations Convention against Transnational Organized Crime หรือ "Palermo Protocol") ดังนี้ (www.thai.bangkok.usembassy.gov. สืบค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2558)

1. ไทยควรดำเนินการอย่างถี่ถ้วนและทันทีในด้านการสอบสวนรายงานที่ระบุว่าเจ้าหน้าที่รัฐมีส่วนสมรู้ร่วมคิดในการค้ามนุษย์และเพิ่มความพยายามในการดำเนินคดีและพิพากษาลงโทษเจ้าหน้าที่ฉ้อฉลในคดีที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะในส่วนของกรมสอบสวนคดีพิเศษและสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ รวมทั้งสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

2. ไทยควรเพิ่มความพยายามในการดำเนินคดีและพิพากษาลงโทษผู้กระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์ รวมทั้งผู้ที่ทำให้เหยื่อต้องถูกบังคับใช้แรงงานในภาคธุรกิจการค้าและการส่งออกของไทย
3. ไทยควรพัฒนาและดำเนินงานขั้นตอนพิสูจน์อัตลักษณ์เหยื่อการค้ามนุษย์โดยให้ความสำคัญสูงกับสิทธิและความปลอดภัยของแรงงานที่เสี่ยงตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์
4. ไทยควรเพิ่มความพยายามพิสูจน์อัตลักษณ์เหยื่อการค้ามนุษย์ที่อยู่ในกลุ่มประชากรเสี่ยง โดยเฉพาะแรงงานต่างด้าว ผู้ถูกเนรเทศและผู้อพยพ
5. ไทยควรเร่งการสอบสวนคดีอาญากรณีที่มีการสอบสวนการใช้แรงงานบ่งชี้ว่ามีการบังคับใช้แรงงาน ซึ่งรวมถึงการที่นายจ้างหรือนายหน้าจัดหาแรงงานบังคับหนี้อย่างมีนัยสำคัญ หน่วยงานนี้ควรจ่ายค่าจ้างและยึดเอกสารเดินทาง
6. ไทยควรยุติการดำเนินคดีอาญาข้อหาหาหมิ่นประมาทต่อนักวิจัยหรือผู้สื่อข่าวที่รายงานเรื่องการค้ำมนุษย์ไทยควรตระหนักถึงบทบาทที่สำคัญขององค์กรนอกภาครัฐและองค์กรแรงงานในด้านการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะและขอบเขตของการค้ำมนุษย์ในไทย ตลอดจนพยายามสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้ประชาสังคมมีส่วนร่วมในทุกแง่มุมของการเข้าใจและต่อต้านการค้ามนุษย์
7. ไทยควรอนุญาตให้เหยื่อการค้ามนุษย์ทุกคนที่มีเชื้อเวชนซึ่งรวมถึงเหยื่อการค้ามนุษย์เพื่อการค้าประเวณีให้เดินทาง ทำงานและพำนักนอกเขตที่พักพิงได้ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของไทย
8. ไทยควรเพิ่มบริการล่ามในหน่วยงานรัฐที่มีหน้าที่คุ้มครองแรงงานอพยพต่างชาติ
9. ไทยควรเพิ่มแรงจูงใจให้เหยื่อค้ำมนุษย์ร่วมมือกับฝ่ายบังคับใช้กฎหมายในการสอบสวนและดำเนินคดีที่เกี่ยวกับการค้ำมนุษย์
10. ไทยควรพิจารณาจัดตั้งแผนกศาลที่ดูแลเรื่องนี้ โดยเฉพาะ หรือกำหนดมาตรการอื่นที่จะเร่งกระบวนการดำเนินคดีการค้ามนุษย์
11. ไทยควรจัดให้มีบริการเฉพาะทางสำหรับเด็กที่เป็นเหยื่อการค้ามนุษย์เพื่อการค้าประเวณีและดำเนินการที่เหมาะสมเพื่อให้คดีของเด็กเหล่านั้นดำเนินการอย่างรวดเร็ว
12. ไทยควรกำหนดกระบวนการทางศาลที่ให้ความสำคัญแก่การคุ้มครองพยาน
13. ไทยควรจำกัดการให้ประกันตัวผู้ต้องหากระทำความผิดด้านการค้ำมนุษย์เพื่อป้องกันการหลบหนี
14. ไทยควรบังคับใช้กฎหมายที่คุ้มครองเจ้าหน้าที่จากการถูกฟ้องกลับในการดำเนินการเกี่ยวกับคดีการค้ามนุษย์
15. สำหรับการสัมภาษณ์เพื่อคัดกรองผู้อพยพขึ้น ไทยควรให้นักสังคมสงเคราะห์หรือองค์กรที่ให้บริการความช่วยเหลือแก่เหยื่อการค้ามนุษย์เข้ามามีส่วนร่วมด้วยและการสัมภาษณ์ต้องดำเนินในสถานที่ที่ปลอดภัยและมีความเป็นส่วนตัว

16. ไทยควรดำเนินการและอนุมัติการสมัครขอสถานภาพที่ถูกต้องตามกฎหมายทั้งในระดับประเทศภูมิภาคและจังหวัดอย่างรวดเร็ว
17. ไทยควรเสนอทางเลือกที่ถูกกฎหมายทางอื่นให้เหยื่อค้ามนุษย์นอกเหนือจากการถูกส่งกลับประเทศต้นทางซึ่งจะทำให้คนเหล่านี้ต้องเผชิญกับการถูกแก้แค้นหรือเผชิญกับชีวิตที่ยากลำบาก
18. ไทยควรเพิ่มความพยายามในการยึดทรัพย์ผู้กระทำความผิดและดำเนินเพื่อประกันว่าเงินที่ได้ยึดมานั้นนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของเหยื่อโดยตรง
19. ไทยควรเพิ่มการรณรงค์ส่งเสริมความตระหนักรู้เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์แก่นายจ้างและผู้ใช้บริการธุรกิจทางเพศ ซึ่งรวมถึง นักท่องเที่ยวที่มีความสนใจด้านประเพณี
20. ไทยควรพยายามลดอุปสงค์สำหรับแรงงานที่ถูกแสวงประโยชน์
21. หากไทยยังไม่ได้ดำเนินการ ไทยควรดำเนินมาตรการที่จะประกันว่า เจ้าหน้าที่ไทยที่ส่งไปราชการต่างประเทศในฐานะเจ้าหน้าที่ทางการทูตจะไม่ใช้แรงงานตามบ้านหรือแรงงานในรูปแบบใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ มาตรการเหล่านี้ได้แก่ การอบรม การประกาศแนวทางปฏิบัติ การเพิ่มความตระหนักรู้ หรือกฎระเบียบที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประกันว่าเจ้าหน้าที่ทางการทูตจะไม่กระทำการใดที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์

จากข้อเสนอแนะต่างๆ ดังกล่าว ส่งผลให้รัฐบาลไทยได้ประกาศเจตนารมณ์ที่จะดำเนินการบังคับใช้กฎหมายในการปราบปรามการค้ามนุษย์ อีกทั้งมีการตราพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 เพื่อดำเนินการแก้ไข ปราบปรามการค้ามนุษย์อย่างจริงจัง

บทสรุป

การค้ามนุษย์นับว่าเป็นปัญหา ที่ทั่วโลกให้ความสนใจเพราะถือเป็นอาชญากรรมข้ามชาติ และเป็นปัญหาที่มีความซับซ้อน เชื่อมโยงหลายมิติ ขาดต่อการแก้ไข และที่สำคัญ ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยโดยตรง

ดังนั้น ประเทศไทย และคนไทย จึงควรตระหนักและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยปฏิบัติตามข้อเสนอแนะขององค์กรระหว่างประเทศและประเทศมหาอำนาจ โดยเฉพาะในระดับบุคคล (เพราะมีคนไทยจำนวนหนึ่งเข้าไปเกี่ยวข้องกับกระบวนการค้ามนุษย์) ทั้งนี้มิใช่เพื่อการเอาใจประเทศมหาอำนาจ หรือหวังเพียงผลประโยชน์ในเวทีโลก แต่เป็นการแสดงให้เห็นถึงความตระหนักและสามัญสำนึกของคนไทยและประเทศไทย ที่ไม่เห็นด้วยกับการค้ามนุษย์ ซึ่งเป็นการกระทำที่ละเมิดสิทธิความเป็นมนุษย์ ผิดกฎหมาย และผิดศีลธรรม

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. (2555). *ศัพท์สิทธิมนุษยชน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ.
- จริยวัตรณ พุทธานุกฤษ์ และคณะ (2550) “การค้ามนุษย์” พินิจในแนวสตรีนิยม ในพื้นที่ของอินเทอร์เน็ต กระบวนการทางกฎหมายและหน่วยงานภาครัฐ. ศูนย์สตรีศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- โชติกา ชุ่มมี. (2558). ผลกระทบสหรัฐฯ ลดอันดับไทยสู่ระดับต่ำสุดการค้ามนุษย์ 2014. สืบค้น 2 กรกฎาคม 2558, จาก www.scbeic.com
- ไทยรัฐออนไลน์. (2558). จำแนกประเภทการค้ามนุษย์. สืบค้น 6 กรกฎาคม 2558, จาก www.thairath.co.th
- บันดาล บัวแดง และคณะ. (2556). *การค้ามนุษย์ในโลกไร้พรมแดน*. คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติและบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
- สถานทูตสหรัฐอเมริกา. (2557). รายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ประจำปี พ.ศ.2557. สืบค้น 6 กรกฎาคม 2558, จาก <http://www.thai.bangkok.usembassy.gov/>
- สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (2558). *วารสารไทยคู่ฟ้า*. เล่มที่ 22. กรุงเทพฯ: สำนักโฆษก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.
- แสงจันทร์ มาน้อย. (2557). *การดำเนินงานของประเทศไทยในการต่อต้านการค้ามนุษย์*. สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- องค์การแรงงานระหว่างประเทศ. (2558). *มาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศว่า ด้วยสิทธิแรงงานข้ามชาติ* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ.
- อำนาจ เนตยสุภา. (2552). *แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการค้ามนุษย์* วารสารวิชาการนิติศาสตร์. มหาวิทยาลัยทักษิณ
- Trafficking in Person Report (2014) Department of State. United State of America.
- Trafficking in Person Report (2015) Department of State. United State of America.